

Національний університет
біоресурсів і природокористування
України

Глобальний центр
моніторингу пожеж

Регіональний
Східноєвропейський центр
моніторингу пожеж

ВП НУБіП України
«Боярська ЛДС»

ПРОГРАМА

тренінгу «Друга лісопожежна школа НУБіП - 2021»

04-06 жовтня 2021 р., Боярська лісова дослідна станція,
с. Дзвінкове, Київська область

Організатори тренінгу:

Навчально-науковий інститут лісового та садово-паркового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України
Відокремлений підрозділ НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»
Регіональний Східноєвропейський центр моніторингу пожеж
Глобальний центр моніторингу пожеж (GFMC), м. Фрайбург, Німеччина

Учасники тренінгу:

Персонал лісової охорони державних лісогосподарських підприємств та природно-заповідного фонду

Місце проведення:

Навчально-науковий виробничий центр «Дзвінківський», Київська обл., Фастівський р-н,
с. Дзвінкове .

Боярка-Дзвінкове - 2021

Вступ. Катастрофічні лісові та ландшафтні пожежі нового типу у квітні, липні, вересні-жовтні 2020 р. у Житомирській, Київській та Луганській областях вперше в Україні призвели до людських жертв, знищення цілих населених пунктів, пошкодження та загибелі лісів на площі більше 157 тис. га. Витрати на гасіння пожеж сягнули сотень мільйонів гривень, а збитки для суспільства, економіки та довкілля сягнули десятки мільярдів гривень.

Однією з головних причин таких пожеж стало поєднання багатомісячного періоду надзвичайної пожежної небезпеки погоди (5 клас) з вітром швидкістю вище 35-45 км/год. В умовах постійної наявності значної кількості джерел вогню та горючих матеріалів в ландшафтах України протягом пожежонебезпечного періоду (на землях с.-г. призначення, заплавах, пасовищах, перелогах, біля населених пунктів та дачних кооперативів, в лісах, вздовж залізниць, автомобільних доріг, мереж електропостачання тощо) такі погодні умови призвели до одночасного виникнення значної кількості швидких ландшафтних пожеж, які після заходу у соснові ліси, набували високої інтенсивності горіння, що створювало надзвичайні складнощі для їх гасіння силами та засобами лісової охорони, лісових пожежних станцій лісгосподарських підприємств, установ природно-заповідного фонду та залученими пожежними підрозділами інших відомств.

Зміни клімату, які стали однією з причин пожеж нового типу, свідчать про високу вірогідність повторення погодних умов з надзвичайною небезпекою аналогічних 4 квітня (Народичі), 16 квітня (Овруч), 7 липня та 30 вересня 2020 р. (Северодонецьк). Новий рівень пожежної небезпеки погоди та пожежі нового типу вимагають нових методів боротьби з ними. В умовах відсутності державного фінансування лісового господарства та одночасного значного податкового навантаження реальні можливості для оновлення пожежної техніки та засобів пожежогасіння лісгосподарськими підприємствами є суттєво обмеженими. Отже, найбільш перспективними напрямками боротьби з пожежами нового типу є ті, що не вимагатимуть суттєвих фінансових затрат: 1) удосконалення системи попередження пожеж; 2) підвищення рівня готовності, ефективності виявлення пожеж та першої атаки на пожежу; 3) підвищення кваліфікації керівників гасіння лісових пожеж, лісової охорони та лісових пожежників щодо застосування сучасних методів попередження та гасіння пожеж; 4) удосконалення організації гасіння пожеж.

Мета тренінгу: поглиблення теоретичних знань та практичних навичок керівників гасіння лісових пожеж (КГЛП) різного рівня (головні лісничі, інженери з охорони та захисту лісу, лісничі, помічники лісничих, начальники ЛПС) та пожежного персоналу щодо попередження пожеж, організації безпечного та ефективного гасіння лісових пожеж, вибору стратегії та тактики гасіння.

Тренінг проводять:

Зібцев Сергій Вікторович, професор кафедри лісівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України, директор Регіонального Східноєвропейського центру моніторингу пожеж;

Гуменюк Василь Володимирович, Сошенський Олександр Михайлович, доценти кафедри лісівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України, співробітники Регіонального Східноєвропейського центру моніторингу пожеж (URL: <https://nubip.edu.ua/node/9083/2>).

Блищик Володимир Іванович, доцент кафедри таксації лісу та лісового менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України.

Контактна особа: доц. Гуменюк Василь Володимирович, тел.: 097-066-09-53 (VIBER, TELEGRAM), Електронна пошта: v.v.gumeniuk@nubip.edu.ua

Місце проведення тренінгу: Навчально-науково-виробничий центр «Дзвінківський» ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція». URL: <http://www.blds.com.ua/nmvc.html>
Координати: <https://goo.gl/maps/DcESmGR75CozSToA9>.

ПРОГРАМА ТРЕНІНГУ

04 жовтня (понеділок)

Лекційна аудиторія Дзвінківського ННВЦ Боярської ЛДС, с. Дзвінкове

11:00-11:15	<p>Урочисте відкриття та вітання учасників «Другої лісопожежної школи НУБіП - 2021»</p> <p><i>Петро Лакида</i>, директор Навчально-наукового інституту лісового і садово-паркового господарства НУБіП <i>Анатолій Карпук</i>, директор Боярської лісової дослідної станції <i>Йоганн Георг Голдаммер</i>, директор Глобального центру моніторингу пожеж, м. Фрайбург, Німеччина</p>
11:15-11:30	Представлення учасників
11:30-12:00	Вступ. Пожежі нового типу в Україні та діюча система охорони лісів від пожеж: необхідність адаптації <i>Сергій Зібцев</i>
ДЕНЬ 1. НОРМАТИВНЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЛІСІВ ВІД ПОЖЕЖ В УМОВАХ ЗМІН КЛІМАТУ	
12:00-12:40	Тема 1. Діюча в Україні система охорони лісів від пожеж та її законодавчо-нормативне забезпечення <i>Олександр Сошенський</i>
12:40-13:20	Тема 2. Сучасні чинники формування пожежного середовища ландшафту (зміни клімату, джерела вогню, землекористування, горючі матеріали, пожежна погода) <i>Сергій Зібцев</i>
13:20–14:00	Перерва на обід
14:00-14:30	Тема 3. Використання сучасних інформаційних систем для планування попереджувальних заходів та моніторингу пожеж у лісах (<i>FIRMS, Global Forest Watch, Worldview, EFFIS, Український Гідрометцентр, MODIS Web, геопортал НУБіП «Ландшафтні пожежі», система «Пожежі» ДАЛПУ</i>) <i>Олександр Сошенський, Василь Гуменюк</i>
14:30-14:45	Запитання та відповіді. Обговорення, коментарі
14:45-16:00	Практичне заняття. Аналіз горимості окремої території (центри горимості, кількість та площа пожеж, ризики виникнення пожеж, поточна та прогнозована пожежна небезпека погоди) за допомогою спеціалізованих інформаційних систем – <i>FIRMS</i> , геопортал НУБіП «Ландшафтні пожежі» <i>Василь Гуменюк, Олександр Сошенський</i>
16:00-16:20	Досвід використання вогню (контрольованого випалювання) для зменшення небезпеки лісових пожеж та для гасіння пожеж <i>Йоганн Георг Голдаммер, Глобальний центр моніторингу пожеж (GFMC)</i>
16:20-18:00	Польовий виїзд. Виїзд до лісової пожежної станції ВП НУБіП України «Боярська ЛДС», м. Боярка. Інформаційні технології у охороні лісів від пожеж. Сучасна система виявлення пожеж, прокладки маршрутів реагування та трекінгу протипожежних сил та засобів «Азимут». Система швидкого забору води у пожежний автомобіль. <i>Сергій Зібцев, Василь Гуменюк</i>
Протягом дня	Індивідуальні консультації для лісових господарств щодо заходів із попередження та гасіння пожеж. <i>Сергій Зібцев</i>
18: 00	Закінчення першого дня тренінгу. Вечеря

05 жовтня (вівторок) ДЕНЬ 2. ПРОФІЛАКТИКА ПОЖЕЖ. ЗАХОДИ ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ. ГОТОВНІСТЬ ПРОТИПОЖЕЖНИХ СЛУЖБ ДО ГАСІННЯ ПОЖЕЖ. ГАСІННЯ ПОЖЕЖ	
09:00-09:30	Тема 4. Протипожежні профілактичні заходи та їх ефективність <i>Олександр Сошенський</i>
09:30-10:00	Тема 5. Виявлення лісових пожеж. Готовність служби охорони лісів від пожеж <i>Сергій Зібцев</i>
10:00-10:30	Тема 6. Засоби індивідуального захисту, заходи особистої безпеки та ситуації застереження під час гасіння пожеж <i>Василь Гуменюк</i>
10:30-10:45	Загальне обговорення. Питання та відповіді
10:45-11:00	Перерва на каву
11:00–15:00	<i>Польовий виїзд.</i> Демонстрація сучасного протипожежного обладнання. Порівняння ефективності гасіння низової пожежі різними засобами (полігон). Практичне застосування контрольованого палу.
15:00–15:45	Перерва на обід
15:45-16:30	Тема 7. Організація гасіння лісових пожеж. Послідовність дій. Стадії гасіння лісових пожеж. Керівництво гасінням пожеж. Стратегія і тактика гасіння. Способи і методи гасіння. Організація штабів під час гасіння великих лісових пожеж. Організація зв'язку. Контроль сил та засобів, моніторинг розвитку пожежі та погодних умов. <i>Олександр Сошенський, Василь Гуменюк</i>
16:30-16:45	Тема 8. Застосування контрольованих палів. <i>Сергій Зібцев, Василь Гуменюк, Олександр Сошенський</i>
16:45-18:00	Практичне заняття. Організація реагування, розвідки та першої атаки на пожежу за надзвичайної небезпеки умов погоди. Проведення дебрифінгу за результатами гасіння пожежі з використанням методу «Sand table tactical decision games». <i>Сергій Зібцев, Василь Гуменюк, Олександр Сошенський</i>
18:00	Закінчення другого дня тренінгу. Вечеря
06 жовтня (середа) ДЕНЬ 3. «КОМАНДНО-ШТАБНІ НАВЧАННЯ. ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТА ГАСІННЯ ПОЖЕЖ»	
9:00-9:15	Тема 9. Ефективність сил та засобів пожежогасіння: аналіз та рекомендації <i>Василь Гуменюк</i>
9:15-10:20	Командно-штабні навчання <i>Сергій Зібцев, Олександр Сошенський, Василь Гуменюк, волонтери - студенти ННІ ЛіСПГ</i>
10:20-11:05	Аналіз навчань
11:05-11:20	Перерва на каву
11:20-11:50	Порядок залучення сил та засобів ДСНС України, а також міжвідомча взаємодія під час гасіння великих лісових пожеж <i>Представник ГУ ДСНС України у Київській області</i>
11:50-12:30	Досвід організації охорони лісів від пожеж у лісгосподарському підприємстві <i>Юрій Марчук, доцент кафедри ботаніки, дендрології та лісової селекції ННІ ЛіСПГ НУБіП України</i>
12:30-13:00	Підсумки проведення тренінгу. Загальна дискусія. Закінчення тренінгу